

10.04.2006 / 77

TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kanunun (TPKK) 1'nci maddesinin verdiği yetkiye istinaden 7/8/1989 tarihli ve 89/14391 sayılı Kararnamenin eki Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın bazı maddeleri, 28 /03/ 2006 gün ve 26122 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2006/10179 sayılı Kararname ile değiştirilmiştir. 32 sayılı Kararda yapılan bu değişiklikler aşağıda belirtilmiştir.

1'inci Maddede Yapılan Değişiklik

2006/10179 sayılı Kararname ile 32 Sayılı Kararın "Amaç, Konu, Yetki ve Saklı Hükümler" başlıklı 1' inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Türk parasının kıymetini korumak amacıyla, Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin belirlenmesine, döviz ve dövizli temsil eden belgelere (menkul değerler ve diğer sermaye piyasası araçları dahil) ilişkin tüm işlemler ile dövizlerin tasarruf ve idaresine, Türk parası ve Türk parasını temsil eden belgelerin (menkul değerler ve diğer sermaye piyasası araçları dahil) ithal ve ihracına, kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemlere, ihracata, ithalata, özelliği olan ihracat ve ithalata, görünmeyen işlemlere, sermaye hareketlerine ilişkin kambiyo işlemlerine ait düzenleyici, sınırlayıcı esaslar bu Karar ile tayin ve tespit edilmiştir."

Maddede yapılan değişiklikle "*prim tahsili suretiyle bedelsiz ithalat izni vermeye*" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

2'nci Maddede Yapılan Değişiklik

32 sayılı Kararın “Tanımlar” başlıklı 2 nci maddesinin (a), (n), (r), (t) ve (u) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (p) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

- a) Bakanlık: Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakanlık,
- n) Banka: Türkiye’de faaliyette bulunan mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını,
- r) PTT: Posta ve Telgraf Teşkilatı'nı,
- t) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığı'nı,
- u) Kıymetli Maden Aracı Kuruluşları: Kıymetli Madenler Borsaları ile ilgili mevzuat çerçevesinde faaliyet izni alan yurt içinde ya da yurt dışında yerleşik tüzel kişileri,

Bu maddede yapılan değişiklikler, bentlerin önceki haliyle birlikte aşağıda karşılaştırmalı olarak verilmiştir:

	Eski Düzenleme	Değiştirilen hali
a bendi	“Bakanlık: Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakanlık”	Bakanlık:Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakanlık
p bendi	Özel finans kurumları: 16.12.1983 tarihli, 83/7506 sayılı Kararname'nin eki Karar uyarınca tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde sermayelerine ilaveten yurt dışından ve içinden fon toplayarak ekonomiye fon tahsis eden anonim şirket şeklindeki mali kuruluşları,	Yürürlükten kaldırıldı
n bendi	Banka: Bankalar Kanununa göre Türkiye’de faaliyette bulunan bankaları	Banka: Türkiye’de faaliyette bulunan mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını
r bendi	PTT: PTT İşletme Genel Müdürlüğünü	PTT: Posta ve Telgraf Teşkilatı
t bendi	Müsteşarlık : Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığı'nı (91/4142 sayılı Karar	Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığı'nı

	ile eklendi)	
u bendi	Kıymetli Maden Aracı Kuruluşları: Kıymetli Madenler Borsaları ile ilgili mevzuat çerçevesinde faaliyet izni alan yurt içinde ya da yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşları	Kıymetli Maden Aracı Kuruluşları: Kıymetli Madenler Borsaları ile ilgili mevzuat çerçevesinde faaliyet izni alan yurt içinde ya da yurt dışında yerleşik tüzel kişileri

Maddede yapılan değişiklikle, *özel finans kurumlarının* yeni statülerinin 32 sayılı Kararda yer alması sağlanırken, ayrıca PTT isminin açılımında olan değişiklikte maddeye uyarlanmıştır. Ayrıca, Karar çerçevesinde yurt içi ve yurt dışında yerleşik Kıymetli Maden Aracı Kuruluşlarının yalnızca *tüzel kişi* olmaları öngörülmüştür.

9'uncu Maddede Yapılan Değişiklikler

2006/10179 sayılı BKK ile 32 sayılı Kararın "İthalat" başlığını taşıyan 9' uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde : 9 : (1) İthalat bedelleri, ithalata aracılık eden *bankaların* kendi kaynaklarından veya Bakanlıkça belirlenecek usuller dahilinde ilgililere ait döviz hesaplarından bankacılık teamüllerine ve alıcı ile satıcı arasındaki anlaşmalara uygun şekilde Türk parası veya döviz olarak ödenir.

(2) Bakanlık;

a) İthalat bedelinin ödenmesinden hesapların kapatılması safhasına kadar yapılacak işlemlere,

b) İthalat hesaplarının kapatılmasına engel olan haklı ve mücbir sebep halleri ile bu hallerde uygulanacak terkin işlemleri ve verilecek süre ve ek süreye,

c) Özelliği olan ithalat ile transit ticarete ait bedellere,

ç) İthalatta ödeme şekillerine,

d) Genel terkin limitlerine,

ilişkin esasları tespit eder."

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle özel finans kurumlarıyla ilgili 1'inci maddede yapılan düzenlemeye paralel olarak “ve özel finans kurumlarının” ifadesi madde metninden çıkarılmıştır. Maddenin 2'nci fıkrasında yapılan değişiklikler karşılaştırmalı olarak aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

	Eski Düzenleme	Değiştirilen hali
Madde 9	Bakanlık; a) İthalat bedelinin ödenmesinden hesapların kapatılması safhasına kadar yapılacak işlemlere, b) Bedelsiz ithalata (ticari ve gayri ticari dahil), c) Özelliği olan ithalat ile istisnai ithalata, d) İthalatta ödeme usullerine, ilişkin esasları tespit eder.	2)Bakanlık; a) İthalat bedelinin ödenmesinden hesapların kapatılması safhasına kadar yapılacak işlemlere, b) İthalat hesaplarının kapatılmasına engel olan haklı ve mücbir sebep halleri ile bu hallerde uygulanacak terkin işlemleri ve verilecek süre ve ek süreye, c) Özelliği olan ithalat ile transit ticarete ait bedellere, ç) İthalatta ödeme şekillerine, d) Genel terkin limitlerine ilişkin esasları tespit eder.

Ayrıca maddenin son fıkrasında yer alan “Bu Karara ve ilgili mevzuata göre geçici olarak veya muafin yurda girmiş bulunan vasıta, mal ve eşyalar süreleri bitiminde aynen yurt dışına çıkarılır veya gümrüğe terk edilir. Bu vasıta, mal ve eşyaların her ne suretle olursa olsun ahara devri ya da satışı yahut Türkiye'de yerleşik kişilerce iktisabı, kesin ithali ve gerektiğinde bedelinin transferi Bakanlığın iznine tabidir.” ifadesine maddenin yeni halinde yer verilmemiştir.

13'üncü Maddede Yapılan Değişiklikler

32 sayılı Kararın "Türkiye'den Gidecek Yerli Sermaye" başlığını taşıyan 13'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 13 – (1) Türkiye'de yerleşik kişilerin, yurt dışında yatırım yapmak veya ticari faaliyette bulunmak üzere şirket kurmaları, ortaklığa katılmaları ve şube açmaları için, toplam 5 milyon ABD Doları karşılığı döviz ve Türk Lirasına kadar nakdi sermayeyi bankalar aracılığıyla, aynı sermayeyi ise gümrük mevzuatı hükümleri çerçevesinde ihraç etmeleri serbesttir. Bu miktarı aşan nakdi ve/veya aynı sermaye ihracına Bakanlıkça izin verilir.

(2) Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışında irtibat bürosu, temsilcilik ve benzerlerini kurmaları ve bunların kuruluş masrafları ile faaliyet giderlerinin bankalarca transferi serbesttir.

(3) Bankalar ve gümrük idareleri yurt dışında yatırım veya ticari faaliyette bulunmak üzere sermaye ihraç eden Türkiye'de yerleşik kişileri, her bir işlem tarihinden itibaren 30 gün içinde Müsteşarlığa bildirirler.

(4) Bakanlık, bu maddenin uygulaması ile ilgili olarak Türkiye'de yerleşik kişilerden istenecek bilgi, belge ve bunların gönderilme sürelerine ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir."

Yapılan değişiklikle, maddenin birinci fıkrasında yer alan "Türkiye'deki serbest bölgelerde" ifadesi madde metninden çıkarılmıştır. Böylece serbest bölgelere yapılan yatırımlarla ilgili 5 milyon ABD Doları karşılığı döviz ve Türk Lirasını aşan nakdi ve/veya aynı sermaye ihracı için Bakanlıkta izin aşma şartı kaldırılmıştır.

Maddede ayrıca, özel finans kurumlarıyla ilgili 1'inci maddede yapılan düzenlemeye paralel düzenlemeler yapılmıştır.

Maddede yapılan diğer bir değişiklikte ise

"Yurtdışına ve Türkiye'deki serbest bölgelere sermaye ihraç eden Türkiye'de yerleşik kişiler, sermaye ihracından itibaren bir yıl içinde yurtdışında oluşturdukları şube, şirket ve ortaklıklarla ilgili olarak; yerel

resmi makamlardan alınmış izin belgesi, ana sözleşme, işe başlama tarihi ve faaliyette buldukları adresi, yıllık faaliyet raporları, yurda getirilen karları ile sermaye yapısı ve/veya miktarlarındaki değişiklikler ve faaliyetin sona ermesi halini belgeleyerek Müsteşarlığa bildirirler.

Bankalar ve özel finans kurumları, yurt dışındaki irtibat bürosu, temsilcilik ve benzerlerine ilişkin yaptıkları transferleri, üçer aylık dönemler itibariyle ve dönemi takip eden ayın sonuna kadar Müsteşarlığa bildirirler.

Yurtdışında irtibat bürosu, temsilcilik ve benzerlerini kuran Türkiye'de yerleşik kişiler; kuruluşun itibaren 90 gün içinde kuruluşla ilgili olarak yerel resmi makamlardan alınmış izin belgesi, faaliyete başlama tarihi, faaliyette buldukları adres ile faaliyetin sona ermesi halini belgeleyerek Müsteşarlığa bildirirler.”

ifadeleri madde metninden çıkartılarak bu maddenin uygulaması ile ilgili olarak Türkiye’de yerleşik kişilerden istenecek bilgi, belge ve bunların gönderilme sürelerine ilişkin esasları belirleme konusunda Bakanlığa yetki alınmıştır.

20’inci Maddede Yapılan Değişiklikler

32 sayılı Kararın “Yetki ” başlığını taşıyan 20’inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 20 – (1) Bakanlık bu Karar'ın tatbikatını temin etmek ve Türk parasının kıymetini korumak maksadıyla lüzumlu göreceği her türlü tedbiri almaya, Karar'da öngörülen haller dışında kalan özel durumları inceleyip sonuçlandırmaya, haklı ve mücbir sebeplerin varlığı halinde döviz getirme sürelerini uzatmaya ve döviz getirme zorunluluğunu kısmen veya tamamen kaldırmaya ve 3 üncü, 4 üncü, 7 nci ve 13 üncü maddelerde öngörülen miktarları değiştirmeye yetkilidir."

Yapılan değişiklikle “*Toplu Konut Fonu'na ithal konusu malın CIF bedelinin % 100'üne kadar ek prim tahsili suretiyle istisnai olarak bedelsiz ithal izni vermeye*” ifadesi madde metninden çıkarılmıştır.

Diğer Maddelerde Yapılan Değişiklikler

32 sayılı Kararın

28 inci maddesi, “Yürütme” başlığı ibaresi konularak “1) Bu Karar Hazine Müsteşarlığı’nın bağlı olduğu Bakan yürütür.”

ilgili maddelerinde geçen “...özel finans kurumları...”, “...ve özel finans kurumları...” ile “...veya özel finans kurumları...” ibareleri madde metinlerinden çıkarılması şeklinde değiştirilmiştir.

2006/10179 sayılı Kararname yayımı tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir.

32 sayılı Kararda Değişiklik Yapan Kararnameler

Bugüne kadar 7/8/1989 tarihli ve 89/14391 sayılı Kararnamenin eki Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararı değiştiren Kararnamelerin yayımlandıkları Resmi Gazetelerle ilgili bilgiler aşağıdaki gibidir:

Tarihi	Sayısı
25/2/1990	20444
20/6/1991	20907
21/3/1993	21531
21/12/1994	22148
10/6/1997	23015
31/12/1998 (mükerrer)	23570
19/8/1999	23791
28/8/2001	24507
2/7/2003	25156
27/8/2004	25566
31/12/2004	25687
28 /03/ 2006	26122

Saygılarımızla..